

PLEASE NOTE! THIS IS SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Niemelä, N. ; Lehto, T. & Katto, K. (2016) Integrointitehtävien mallintaminen - esittelyt fokuksessa. Teoksessa Taina Juurakko-Paavola & Heidi Rontu (toim.) Korkeakoulujen ruotsin opettajat yhteistyössä - ROKK-hanke. Aalto-yliopiston julkaisusarja CROSSOVER, 14/2016.

URN: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-7219-7>

Integrintitehtävien mallintaminen - esittelyt fokuksessa

Nina Niemelä, Tampereen teknillinen yliopisto, Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu & Karita Katto, Tampereen yliopisto

Johdanto

Kielen ja sisällön integroitu kieltenopetus on korkeakouluopetuksessa Euroopan laajuisesti lisääntynyt nopeasti (ks. esim. Marsh, 2006; Dalton-Puffer, 2011; Fortanet-Gomez, 2013). Bologna-prosessi ja talousvaikutteet eivät yksinään ole olleet kielen ja sisällön integroinnin aloittamisen takana (Fortanet-Gomez 2013). Myös EHEA (the European Higher Education Area) on asettanut eurooppalaisille yliopistoille tavoitteita, jotka ovat vaikuttaneet kieltenopetuksen uudistamistarpeeseen (Räsänen 2010). Integroinnin suosio ei pelkästään perustu siihen, että se vastaa nyky-yhteiskunnan vaatimuksiin, vaan monessa yliopistossa on myös huomattu sen tehokkuus toimivana opetusmuotona.

Fortanet-Gomezin (2013) teoksessa kuvataan integrointiopetusta yleisesti sekä integroinnin tämänhetkistä tutkimuskenttää. Korkeakoulutason opetuksessa he nostavat erityisesti esille tavoitteiden asettamisen tärkeyden, ottaen huomioon kontekstin, johon integrointia sovelletaan. Lisää tutkimuksesta korkeakoulutasolla löytyy esimerkiksi Pérez-Cañadon (2012), Pinyana & Khan (2014) ja Dalton-Puffer ja Smit (2013). Esimerkkejä integroinnin toteutustavoista Euroopassa löytyy useista konferenssijulkaisuista, esimerkiksi ICLHE:n ja HEPCLIL:n julkaisuista. Coyle, Hood & Marsh (2010) ja Marsh (2008) ovat hyviä perusteoksia integroinnin aloittamisen tueksi eri sidosryhmille. Tehtävien suunnitteluun sekä luokkahuoneessa toimimiseen avuksi viimeisimpiä laajoja teoksia on Dale ja Tannerin (2012) CLIL Activities.

Kielen ja sisällön integrointi (en. CLIL, Content and Language Integrated Learning; ks. myös ICLHE, Integrating Content and Learning in Higher Education ja HEPCLIL, Higher Education Perspectives on Content and Language Integrated Learning) on vuosien saatossa kehittynyt saatenvarjotermiksi käsittäen lukemattoman määrän erilaisia määritelmiä sekä tapoja opettaa kieltä ja sisältöä yhdessä. Niinpä jopa ongelmaksi voi muodostua se, että integrointi voi olla melkein mitä vaan:

CLIL describes a pedagogic approach in which language and subject area content are learnt in combination. The generic term CLIL describes any learning activity where language is used as a tool to develop new learning from a subject area or theme” (Coyle, Holmes & King 2009: 6).

Maljers, Marsh, Wolff, Genesee, Frigols- Martín ja Mehisto (2010) keskittyvät määritelmässään opetuksen tavoitteeseen, jossa sekä kielellä että sisällöllä on omat opetussuunnitelmalliset tavoitteensa:

CLIL is a dual-focused educational approach in which an additional language is used for the learning and teaching of content and language with the objective of promoting both content and language mastery to predefined levels.

Mielestämme puolestaan Pavón ja Gerdesin (2008) määritelmä tuo hyvin esille sen, mihin tässä artikkelissa keskitymme, eli luokkahuoneen toimintatavat, joilla edistetään sekä kielen että sisällön kehittymistä.

CLIL (...) advocates assimilating the academic content of nonlinguistic subjects via a foreign language. It involves a methodological style that encourages teachers and students to use the language as a means of communication, thus promoting language and content development in the process.

Mehisto, Marsh, ja Frigols (2008) esittelevät teoksessaan CLILin erilaisia variaatioita ja määritelmiä. Marsh (2014, ks. myös Bonnet 2012) on konferenssin avauspuheessaan todennut, että ennen puhuttiin CLIL:stä ja sen määrittelemisestä, nyt puhutaan siitä, miten sitä tehdään ja toteutetaan.

Tavoitteet

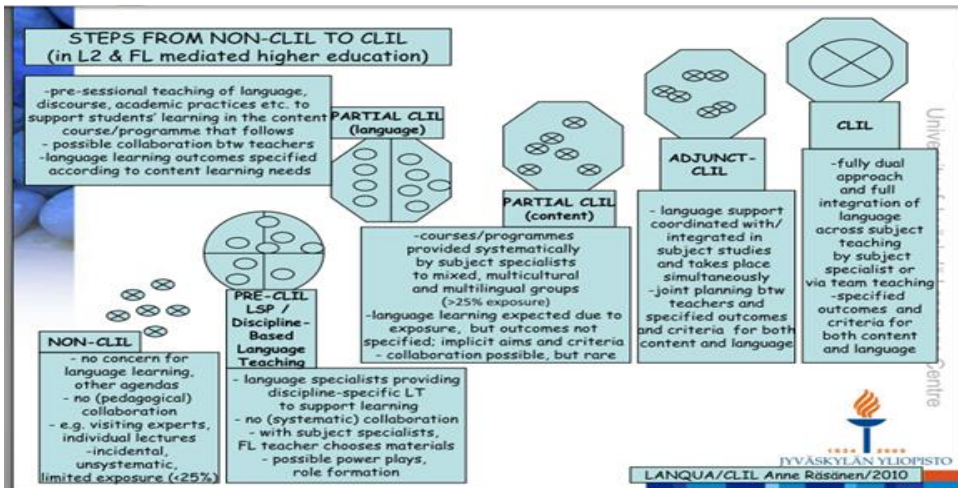
Työmme eteenpäin vievänä voimana on hankkeen aikana ollut seuraavaan tarpeeseen vastaaminen: antaa konkreettisia kielen ja sisällön integrointiesimerkkejä ja valmiita opetusmalleja, miten integrointia voidaan toteuttaa toiminnallisesti tieteenalasta ja kielitaitotasosta riippumatta. Mielenkiintomme kohdistui siihen, miten kielen ja sisällön integrointi eroaa tähänastisesta kielenopetuksesta. Tästä syystä lähestyimme asiaa teorian ja tutkitun tiedon kautta omiin kokeiluihin.

Tavoitteena on lisätä ymmärrystä kielen ja sisällön opetuksen pedagogisesta perustasta ja sen soveltamisesta korkeakouluopetuksessa. Työn osatavoitteina on luoda integroinnin toteutukseen malli aiheeseen *Esittelyt – Presentationer*:

- Esitellä kielen ja sisällön integrointiopetukseen sopivia tehtävätyyppejä ja näiden pedagogista taustaa.
- Tehdä opetuskokeiluja näiden mallien pohjalta pienryhmän sisällä, työelämän toimijoiden ja substanssiopettajien kanssa.
- Luoda sovellettavissa oleva tehtäväpaketti jaettavaksi korkeakouluopettajille esimerkkikuvauksin.
- Asettaa harjoituksille taitotasot ja kirjata ylös, miten tehtäviä voidaan muokata eri tasoille.

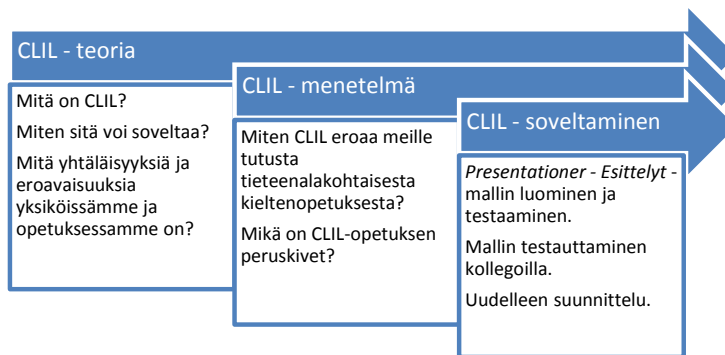
Toteutus ja tulokset

Meidän kontekstissamme Räsänen (2010) *adjunct CLIL* on lähimpänä sitä muotoa, mitä opetuksessamme ruotsin kielellä voimme toteuttaa. Tässä mallissa kyse on siitä, että kielellä ja sisällöllä on omat opetussuunnitelmalliset tavoitteensa. Usein kurssit järjestetään erillisinä kursseina, joissa kumpikin opettaja vastaa oman aineensa opetuksesta, ja integrointi löytyy yhteistyön ja yhteisten sisältöjen kautta. Räsänen (2010) kuvastaa kielen ja sisällön integrointia jatkumolla "ei CLIL - CLIL":

Kuva 1. Räsänen (2010) CLIL-jaottelu.

Osahankkeessamme on selvästi erotettavissa hankkeen eri vaiheita. Vaiheet on kuvattu kuvan 2. Lähdimme siitä, mitä kielen ja sisällön integrointi on, ja miten me sen ymmärrämme omissa konteksteissamme.

Kuva 2. Osahankkeen eri työvaiheet.

Hankkeen toisessa vaiheessa pureuduimme opetusmenetelmiin ja hyväksi havaittuihin tapoihin toimia CLIL-opettajina. Keskeisiksi avuiksi tuolloin nousivat Coylen (2008) neljä C:tä ja Dale & Tannerin (2012) kirja *CLIL activities*. Coylen (2008) mukaan CLIL-opetus perustuu neljään C:hen (en. content, communication, cognition, culture), eli sisältö, vuorovaikutus, kognitio ja kulttuuri. Tämä nelikenttä on Coylen mukaan integrointiopetuksen neljä peruskiveä, johon opetus suunnitellaan. Meille kieltenopettajille kolme neljästä oli jo tuttua, neljäs eli kognitio oli hankkeemme aikana se, johon pureuduimme omissa oppimisprosesseissamme enemmän. Sekä Coyle (2008) ja Dale ja Tanner (2012) että myös Bloomin taksonomia jo vuodelta 1956 nostaa kognition osalta esille sen, että myös kieltenopiskelu pitää toiminnallisesti olla kognitiivisesti haastavaa. Ajatellaan, että kieltenoppiminen on tehokkainta silloin, kun tehtävät tietoisesti suunnitellaan vaihteleviksi jatkumolla kognitiivisesti helposta haastavaan. Oppiminen voi siis olla kielellisesti helppoa ja samanaikaisesti kognitiivisesti vaativaa.

Hankkeen kolmannessa vaiheessa saimme Dalen ja Tannerin (2012) teoksesta ideoita siihen, minkälaisia tehtäviä ja tehtäväkokonaisuuksia voisimme suunnitella, pitäen mielessä toimivuuden eri tieteenaloilla ja eri kielen taitotasolla (A2-C1). Päädyimme tekemään yhteisen tehtäväpaketin aiheesta *Esittelyt - Presentationer* (taulukko 1), sekä mallintamaan tehtäviämme niin, että ne soveltuvat edellä mainitut vaatimukset täyttäen (laajemmat kuvaukset löytyvät liitteistä 1-9). Valitsimme aiheeksi esittelyt eri näkökulmista, sillä erityyiset ja -tasoiset esittelyt ovat osa työelämän arkipäivää edustamissamme tieteenaloissa, jotka ovat teknisten tieteiden diplomi-insinöörikoulutus (TTY), terveystieteiden maisterikoulutus (TY) ja rikosseuraamusalan sosionomikoulutus (Laurea). Esittelyihin voi luontevasti luoda suullisia ja kirjallisia aktiviteettejä eritasoisille opiskelijoille ja ne ovat helposti integroitavissa substanssiaineisiin.

Taulukko 1. Tehtäväpaketti Esittelyt – Presentationer.

	<p>Pre-activity</p> <p>Vad föreställer bilden? (1)</p>	<p>Activity</p> <p>Video: personpresentation (2)</p>	<p>Post-activity</p> <p>Avsluta mening (3)</p>
	<p>Pre-activity</p> <p>Tankar om kommunikation (4)</p>	<p>Activity</p> <p>Informationsinslag (5)</p>	<p>Post-activity</p> <p>Frågor, bloggtext och kommentarer (6)</p>
	<p>Pre-activity</p> <p>Förberedelser inför ett besök (7)</p>	<p>Activity</p> <p>Företagsbesök (8)</p>	<p>Post-activity</p> <p>Fokuserad fri skrivning: besöksrapport (9)</p>

Teknisten tieteiden alan viestintä

Nina Niemelä, Tampereen teknillinen yliopisto

Tässä aluvuussa nostetaan esille teknisten tieteiden opiskelijoilla testattuja tehtäviä aihealueen Esittelyt - Presentationer alussa. Tehtävät 1-3 (taulukko 1.) koostuvat ennakkotehtävästä (myös lämmittelytehtävä), varsinaisesta tehtävästä ja jälkitehtävästä. Tehtävissä harjoitellaan sekä suullista että kirjallista viestintää, ja painopiste on tehtäväpaketin nimen mukaan suullisessa viestinnässä. Tehtäviä voidaan helposti muokata eri tieteenaloille sopiviksi. Lämmittely ja jälkitehtävä ovat muokattuja tehtäviä Dalen ja Tannerin (2013) kirjasta *CLIL activities*.

Luokassa toteutettava lämmittelytehtävä koostuu valkokankaalle heijastetusta kuvasta sekä opettajan tekemistä kysymyksistä. Kysymykset on muotoiltu niin, että opiskelija harjoittaa etenkin kysymys-vastauslauseita, monipuolisesti eri kysymyssanoja ja kuvailevaa kieltä. Kysymykset liittyvät työelämään, ja ne on asetettu niin, että opiskelija pääsee harjoittelemaan myös aiempaa oppimaansa esimerkiksi opintoihin ja omaan osaamiseen liittyen. Kuva toimii kysymysten vastauspohjana (näkyvissä olevaa faktuaalista tietoa) ja inspiraation lähteenä (kuvan perusteella keksitään vastauksia).

Opiskelijoilta saamani kommenttien perusteella he kokivat tehtävän erilaiseksi ja olivat alussa varovaisia keksimään vastauksia. Heidän mielestään kysymyssanojen ja kysymyslauseen muodon ymmärtäminen yleisesti oli helppoa, joskin jotkut vähemmän käytetyt kysymyssanat ja ilmaisut tuottivat vaikeuksia. Muutama opiskelija kommentoi, että tehtävä tuntui leikkiltä ja että valittu kuva oli teennäinen. Suurin osa opiskelijoista pitivät tehtävästä ja sanoivat puhuvansa paljon, joskin jotkut kysymyksistä muistuttivat toisiaan. Omasta mielestäni opiskelijat puhuivat paljon ja pääsääntöisesti ruotsia. Tehtävän fokus vei pois kielestä rakenteena, oli leikkiä ja sitä kautta hyvin onnistunut, että opiskelijat keskittyivät puheen tuottamiseen kielen rakenteiden sijaan. Aktivoivana lämmittelytehtävänä tätä voisi jatkokehittää niin, että opiskelijat itse valitsevat (vapaasti tai ohjeistetusti) kuvan, jossa kysymykset ovat hyvin geneerisiä ja erilaisiin kuviin sopivia.

Varsinaisessa tehtävässä opiskelija tuotti itsestään ja omasta osaamisestaan noin yhden minuutin pituisen esittelyvideo/video-cv sellaista työpaikkaa varten, mihin haluaisi hakea. Vaikka videoesittely on yksilötehtävä, valmistellaan sitä keskustelemalla, piirtämällä ajatuskarttoja ja kirjoittamalla parettain tai ryhmissä. Keskiössä on koko ajan henkilöesittely, ja etenkin oman osaamisen myyminen. Henkilöesittelyvideot ladattiin oppimisympäristön alustalle vain opettajan nähtäväksi. Moni opiskelija jännittää esittää ruotsin kielen taitoaan, ja kurssin alussa annankin pääsääntöisesti opiskelijoille mahdollisuuden esittää ensimmäisiä töitään vain minulle. Tästä on tullut positiivista palautetta. Kurssin edetessä opiskelijat rohkaistuvat esittämään taitojaan myös muille kurssilaisille. Opiskelijat antoivat positiivista palautetta siitä, että jokainen sai itse päättää harjoitteleeko puheensa monta kertaa (videoiden ja sitä katsellen) vai ei.

Tehtäväkokonaisuuden kolmas osa, jälkitehtävä, oli kirjallinen tehtävä, jossa oli tarkoitus antaa opiskelijoiden kirjoittaa vaatuvuustasolla erilaisia lauseita itsestään ja osaamisestaan. Tehtävänä oli kirjoittaa lauseita, jotka alkoivat sanalla "jag" sekä lauseita jotka alkoivat sanalla "diplomingenjör/-er". Lauseita sai tuottaa pareissa. Parityöskentelyn hyöty on monesti kieliopin keskustelu. Ajatuksena tässä oli se, että alemman kielitaitotason opiskelija pystyy helposti kirjoittamaan itsestään (jag-alkuinen lause), ja hieman abstraktimpaa ajattelua vaativia lauseita pystyy kirjoittamaan ylemmän taitotason opiskelija (diplomingenjör-alkuinen lause). Opiskelijoiden tuotoksia läpikäydessäni huomasin, että suunniteltu tehtävä ei ihan toteutunut. Toisaalta Jag-alkuiset lauseet saattoivat olla hyvin vaihtelevia rakenteellisesti ja toisaalta Diplomingenjörer-alkuiset lauseet hyvinkin yksinkertaisia. Mikäli halutaan ohjata kirjoittamista "yksinkertaisia rakenteita - vaativampia rakenteita", kaipaa tehtävänanto selkeytystä. Yksi mahdollisuus on hyödyntää tehtävää esimerkiksi pää- ja sivulauseen sanajärjestyksen opettamisen yhteydessä.

Suurin hyöty ja vahvuus näissä kolmessa tehtävässä on se, että jokainen opiskelija pystyy työskentelemään omalla kielitaitotasollaan ja osallistumaan aktiivisesti. Kaikki opiskelijat tekivät hienosti töitä. Etenkin videot olivat laadukkaita sekä sisällöllisesti että kielellisesti, mikä on osoitus siitä, että hommia tehdään tosissaan ja ne ovat mielekkäitä.

Terveystieteiden alan viestintä

Karita Katto, Tampereen yliopisto

Tässä alaluvussa esitellään terveystieteiden alan opiskelijoille suunnattua tehtäväpakettia, joka sisältää ennakkotehtävän, varsinaisen tehtävän ja jälkitehtävän, tehtävät 4-6 (taulukko 1.). Esimerkkiaineisto soveltuu yhtä lailla eri alojen opiskelijoille. Itse olen käyttänyt tehtäviä vaihtelevasti ja eri lailla muunneltuina muun muassa hallintotieteen, kauppatieteen, kasvatustieteen, ja oikeustieteen opiskelijoiden kanssa sekä ns. sekaryhmissä, joihin osallistuu monen eri alan

opiskelijoita. Suullinen viestintä on tehtävissä fokuksessa, mutta myös kirjallista viestintää harjoitellaan.

Tehtäväpaketin tematiikka rakentuu informaation jakamisen ympärille. Koska nykyihmisen tietotulva on valtava ja keskittymiskyky koetuksella, päädyin suullisessa Esittelyt-osiossa lyhyeen, täsmätietoa jakavaan tietoisikutyyppiseen esittelymalliin. Tehtävä myös harjoituttaa esiintyjää miettimään sanomansa kaikkein keskeisintä viestiä, tiivistämään, strukturoimaan ja selkeyttämään asiansa.

Ennakkotehtävänä opiskelijoille annetaan pohdittavaksi informaation problematiikkaa erikseen ja yhdessä. Tehtävässä tarkastellaan, millä tavoin me jaamme ja vastaanotamme tietoa, minkälaisia viestintäkanavia käytämme, minkälaisiin viestintätilanteisiin joudumme, minkälainen on hyvä viestintä jne. Pohdinnan voi tehdä ajatuskartan avulla, jossa kukin ensin miettii asiaa itselleen ja sen jälkeen jakaa näkemyksiään asiasta pienryhmissä. Ajatuskarttatehtävän voi teettää tunnilla, mutta kokeilut osoittivat, että tehtävästä usein tulee parempi, kun se on koti-tehtävänä ja sitä on rauhassa mietitty. Tehtävä vaatii myös selkeän kontekstin, jonka näkökulmasta informaatiota pohditaan. Kontekstin tulee myös olla kaikilla sama, jotta keskustelu olisi mielekästä. Tässä ryhmäni tapauksessa päätimme keskittyä työelämäkontekstiin. Valmiiksi mietittyjen ajatuskarttojen avulla informaation problematiikasta ja moninaisuudesta keskustellaan yhdessä pienryhmissä. Toteutustapoja on erilaisia, esimerkiksi perinteinen pienryhmässä istuminen ja keskustelu tai cocktaililaisuustyyppinen tapa, kävellään huoneessa ja keskustellaan useamman henkilön kanssa. On suotavaa, että ennen keskustelutehtävää olisi käyty läpi ja harjoiteltu keskustelu- ja reagoitifraaseja.

Seuraavassa vaiheessa eli varsinaisessa tehtäväosiossa opiskelijat valmistelevat tietoisikun valitsemastaan omaan alaansa liittyvät aiheesta. Tietoisikun voi tehdä eri tavoin, yksin, parin kanssa tai kolmen hengen ryhmässä. Tärkeätä on miettiä tarkkaan, mitä haluaa informoida ja miksi, mikä on kaikkein olennaisinta tietoa, minkä voi jättää pois, mitä hyötyä kuulijoille informaatiosta on, mikä on informaation tavoite, kuinka tehdä informaatio mahdollisimman selkeäksi ja ymmärrettäväksi kuulijoille jne. Tietoisikun on tarkoitus olla lyhyt ja ytimekäs. Mikäli opiskelija haluaa käyttää esim. PowerPointia, on hyvä miettiä, montako diaa on tarpeen ja mitä niissä kannattaa esittää, mikä on diojen funktio ja mitä muuta oheismateriaalia voisi käyttää. On hyvä käydä läpi esitystekniikka, miten tietoisiku rakennetaan, mitä tietoa yleisö tarvitsee esimerkiksi johdannossa asian taustaksi ja miten onnistunut esitys lopetaan. Kielellisesti on tärkeä harjoitella argumentointia ja tähän liittyen ruotsin kielessä mm. sivulauseen sanajärjestyksiä. Esityksen päätteeksi esitelmöitsijä on valmistautunut vastaamaan yleisön kysymyksiin. Tietoisikutehtävän jälkeen on tärkeää, että opiskelijat saavat pienryhmissä reflektoida esitystään, kuinka esitys heidän omasta mielestään meni ja minkälainen tietoisikun valmisteluprosessi kokonaisuudessaan oli ollut. Kuulijat saavat antaa oman palautteensa. Reflektointi- ja palautekeskustelu on paras käydä suomeksi, jotta keskustelun funktio täyttyisi, eikä menisi kielellisesti liian haastavaksi.

Viimeisessä tehtäväosiossa eli jälkitehtävässä voidaan kirjoittaa vaihtelevasti sähköpostikirje tai blogikirjoitus. Sähköpostitehtävässä kuulijat saavat kirjallisesti ottaa yhteyttä tietoisikun esittäjään ja kertoa, että he ovat olleet kuuntelemassa häntä sekä esittävät jonkin tarkentavan kysymyksen kuulemastaan aiheesta. Kirjeen saaja vastaa kohteliaasti kirjeeseen ja täsmentää tai selittää kysyttyä asiaa tai antaa lisäinformaatiota. Blogikirjoitustehtävässä tietoisikun esittäjä itse kirjoittaa aiheestaan blogitekstin, johon hän saa joltain toiselta opiskelijalta kommentin. Ennen kirjoitustehtävää on hyvä käydä läpi sähköpostifraaseja ja -tyylikysymyksiä tai blogitekstiin liittyviä näkökulmia.

Kokemukseni mukaan tehtäväpaketti onnistui pääosin kaikkien ryhmien kanssa, mutta joittekin ryhmien kanssa paremmin. Varsinkin tehtäväpaketin ensimmäinen osio, ajatuskartta informaatioteeman ympärillä, osoittautui vaikeammaksi kuin ajattelin. Tarkoitus oli, että valittu aihe on riittävän tavallinen, yleinen, tuttu ja helppo, jotta kaikilla on jotain sanottavaa. Aihe olikin ehkä liian yleinen, tavallinen tai joillekin niin itsestään selvä, että heidän oli vaikea avata sitä. Osoittautui, että tämä ensimmäinen tehtäväosio onnistui parhaiten opiskelijoilta, joilla ensinnäkin oli kokemusta työelämästä ja toiseksi suhteellisen hyvä kielitaito. Parhaiten ajatuskarttatehtävä onnistui syventävällä kauppatieteiden kurssilla, jossa suunnilleen kaikki opiskelijat ovat jo työelämässä. Ehkä tässä ryhmässä oli myös tiedon välittämisen merkitys, monimuotoisuus ja kompleksisuus avautunut enemmän. Myös sekaryhmissä, joissa oli työelämässä olevia/olleita, syntyi hienoja keskusteluja aiheen ympärille. Ajatuskarttatehtävää voi ja kannattaa muokata taitotason mukaan, esimerkiksi helpottaa tehtävää aiheenvalinnalla, esimerkkilauseilla ja tehtävän pituudella.

Tietoiskut onnistuivat vaihtelevasti, niin kuin usein suullisissa esityksissä riippuen paljolti opiskelijan osaamisesta. Erittäin hienosti tehtävä sopi juridiikan opiskelijoille (syventävä kurssi), koska heillä oli tietoiskutyypiseen esitykseen hyvin istuvia aiheita, kuten lakimuutoksista ja direktiiveistä tiedottamista, ohjeistusta yrityksen perustamiseen tai veroneuvontaa. Terveystieteen opiskelijat tekivät osuvia tietoiskuja, tiedottamalla mm. diabetekseen liittyvistä teki- jöistä, alkoholihoitoista, liikunnan merkityksestä, oikeasta ruokavaliosta jne.

Opiskelijapalautteissa tuli esille, että useat peruskurssin opiskelijat pitivät lyhyestä esitystava- vasta, koska ei tarvinnut pitkään jännittää yleisön edessä. Moni sai siitä onnistumisen koke- muksia, kun huomasi selvinneensä hyvin. Osa syventävien kurssien opiskelijoista sen sijaan toi esiin monelle asiantuntijalle tutun ongelman, kuinka tiivistää sanottavansa lyhyeen. Tietoisku- tyypisiä esitelmiä voisi harjoitella enemmänkin ja peruskurssilla mahdollisesti pitää yhden tie- toiskun ennen pidempää suullista esitelmää, mikäli sellainen kuuluu kurssin sisältöön. Syventä- vällä kurssilla voisi kokeilla tehdä toisinpäin, ensin pidempi esitelmä ja sitten lyhyt tietoisku, joka haastaa tiivistämään ja kohdentamaan sanottavan. Tehtävän yksi kognitiivinen ja kielelli- nen suuri haaste ja hyöty on juuri tiivistämisen taidon opetteleminen informaation tavoite ja kuulijat huomioiden.

Rikosseuraamusalan viestintä

Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu

Rikosseuraamusalan sosionomikoulutus on ainoa lajissaan Suomessa. Käytännössä kaikki kor- keakoulutasoinen ruotsin kielen opetusmateriaali puuttuu. Siksi kielenopettajan on luontevaa integroida koko opintojakso työelämän tarpeisiin. Alan erityispiirteiden vuoksi kielenopettaja tarvitsee runsaasti substanssitukea ammattialan opettajilta ja työelämän edustajilta. Opiskeli- jat ovat hyvin motivoituneita opiskelemaan ruotsin kieltä, sillä he sijoittuvat pääasiassa viran- omaissektorille.

Suomessa käytetyt rangaistukset rikoksista jaetaan vankeusrangaistuksiin, yhdyskuntaseuraa- muksiin ja sakkoihin. Tätä taustaa vasten järjestin opiskelijaryhmäni kanssa ruotsinkielisen yri- tysvierailun Yhdyskuntaseuraamustoimistoon. Tavoitteena oli selkeyttää sekä opiskelijoille että opettajalle yhdyskuntaseuraamusten sisältöä ja täytäntöönpanoa sekä antaa realistinen kuva opiskelijoille yhdyskuntaseuraamustoimistosta työpaikkana. Luonnollisesti tavoitteena oli pär- jätä ruotsin kielellä oman alan asiantuntijavierailulla.

Tämä CLIL-tehtäväpaketti on tulosta opiskelijoiden kanssa tehdystä prosessista, johon sisältyi esitehtäviä ennen yritysvierailua, itse vierailu siihen sisältyvine kielellisine elementteineen ja

jälkitehtävät. Opiskelijaryhmä oli hyvin heterogeeninen (CERF A2-C1), mutta tehtäväkokonaisuus mahdollisti oppimisen kaikille tasoille.

Ennen vierailua hain taustatietoa yhdyskuntaseuraamuksista ja perehdyin substanssiaiheeseen. Valmistelin opiskelijoiden materiaalin, ja valitsin opiskelijoiden työn helpottamiseksi Internetin ilmaisia sovelluksia ristanatehtävistä ja miellekarttojen luomisesta. Lisäksi varmistin, että opiskelijoilla on oppitunnilla käytössään verkossa olevia tietokoneita.

Aloitimme valmistautumalla vierailuun tiedonhaulla, jonka fokus oli rikosseuraamusalan sisällöissä. Kognitiivisena tavoitteena oli vahvistaa opiskelijan tiedon löytämisen ja luokittelun osaamista sekä lisätä hänen kielellistä itseluottamustaan selviytyä autenttisista tilanteista. Kielellinen fokus oli kirjallisen informaation yhteenveto. Harjoittelimme luetun ymmärtämistä, kysymyslauseiden tekemistä ja sanastoa. Aikaa tähän käytimme oppitunnilla noin 60 minuuttia, opiskelijat jatkoivat lisää omalla ajallaan.

Tämän jälkeen kerroin vierailukohteesta lyhyesti, ja sovimme käytännön järjestelyt. Annoin opiskelijoille viisi minuuttia aikaa keskustella pareittain ruotsiksi, mitä he jo entuudestaan tiesivät yhdyskuntaseuraamustoimistosta ja yhdyskuntaseuraamuksista. Heijastin valkokankaalle muutamia keskusteluvinkkejä. Samalla pyysin opiskelijoita kirjoittamaan lapuille suomeksi, mitä sanoja he olisivat tarvinneet, jotta olisivat voineet kunnolla keskustella aiheesta. Seuraavaksi he saivat puoli tuntia aikaa tutustua taustamateriaaleihin. Tutustumisen aikana heidän tuli tuottaa sanaristikko keskeisimmistä yhdyskuntaseuraamussanoista ja tehdä miellekartta yhdyskuntaseuraamusjärjestelmästä. Jokaisen ryhmän tuli samalla kirjoittaa 3-5 kysymystä, joita he voisivat kuvitella esittävänsä vierailun aikana. Puolen tunnin intensiivisen työskentelyn jälkeen opiskelijat esittivät miellekarttansa minuutissa, ja kommentoin esitystä lyhyesti. Muis-tutin opiskelijoita ottamaan kysymykset mukaan vierailulle ja opettelemaan ristikon sanat ennen vierailua. Kaikki ryhmät lisäsivät sekä miellekartat, sanaristikot että kysymykset kurssin verkkoalustalle, josta oppitunnin jälkeen kävin kommentoimassa ymmärtämistä haittaavat virheet.

Toinen esitehtäväni oli edellisen tiedonhaun jälkeen harjoittaa opiskelijoiden suullista esitystaitoa sekä esittely- ja kiitospuheiden fraseologiaa. Tähän tehtäväkokonaisuuteen käytin aikaa 45 minuuttia. Opiskelijoille oli etukäteen jaettu tutustuttavaksi kiitos- ja tervetuliaispuheita käsittelevä materiaali.

Tarkoituksena oli, että opiskelijat ovat vierailulla vastuussa ryhmämme esittäytymisestä ja kiitospuheesta. Nostin esiin joitakin yksityiskohtia ennakkomateriaalista, ja tämän jälkeen jaoin ryhmän kahtia. Toinen puoli ryhmästä valmisteli pareittain luonnoksen ryhmämme esittelypuheeksi vierailun alussa ja toinen ryhmä kiitospuheluonnokset. Jokaisen työparin piti olla valmistautunut pitämään pikku puheensa 20 minuutin kuluttua. Tämä toteutettiin, ja yhteistuumin valittiin puheenpitäjät. Harjoituspuheiden yhteydessä annoin palautetta sekä kielellisistä että ei-kielellisistä asioista puheissa.

Sekä kognitiiviset että kielelliset tavoitteet toteutuivat itse vierailulla loistavasti. Opiskelijat luottivat itseensä ja saivat tarvittaessa apua toisiltaan ja opettajalta, puheet sujuivat mallikkaasti ja jotkut opiskelijat tekivät jopa muistiinpanoja, vaikka tiesimme saavamme esitysdiat mukaamme. Puolitoistatuntinen asiapohjainen vierailumme sujui hyvinkin interaktiivisissa merkeissä, sillä opiskelijoiden valmistelemat ennakkokysymykset tulivat runsaslukuisesti esitetyä. Vierailulta poistuttuamme kokosin ryhmän pihalla yhteen lyhyeen palautekeskusteluun. Totesimme, että hyvän ennakkovalmistautumisen vuoksi vierailu antoi opiskelijoille sisällöllisesti paljon.

Kolmantena vaiheena CLIL-tehtäväketjussa teimme seuraavalla lähiopetuskerralla vapaan kirjoittamisen tehtävän Tehtävän sisältönä oli kirjoittaa vapaasti tietyn ajan, jotta saadaan suurempi kirjoitusprojekti käyntiin. Kognitiivisina taitoina harjoittelimme suullisen ja kirjallisen tiedon tiivistämistä, luovaa ajattelua ja luokittelua. Aktiviteetin jälkeen opiskelijat lähtivät tuottamaan vierailuraporttia oman alansa käytänteiden mukaisesti omalla ajallaan. Tehtävä vaati opetuksessa aikaa 30 minuuttia.

Kirjoitustehtävän aluksi selitin, että tehtävän avulla pyrimme saamaan raportin kirjoittamisprosessin alkuun, tuottamaan uusia näkökulmia raporttiin ja rohkaistumaan kirjoittamaan spontaanisti keskittymättä oikeakielisyyteen. Lisäksi tarkoitus oli palauttaa mieleen vierailun erityisalan sanastoa. Tämän jälkeen opiskelijat kirjoittivat tyhjälle A3-paperille otsikoksi "Besöket på brottspåföljdsbyrån", laitoin ajastimen 10 minuuttiin ja pyysin heitä kirjoittamaan aiheesta vapaasti, mitä mieleen tulee pudottamatta hetkeksikään kynää kädestään. Kannustin koko ajan jatkamaan. Sen jälkeen opiskelijat lukivat tekstinsä pareittain ja merkitsivät, mitä he käyttävät loppuraportissaan. Toiselle tyhjälle paperille tehtiin luonnokset sisällöstä, ja opiskelijat saivat valita, kirjoittavatko he raportin yksilö- vai parityönä. Raporteille annoin palautuspäivämäärän, jonka jälkeen kommentoin raportit. Vierailuraportit annettiin myös ammattiaineiden opettajille luettavaksi ja hyödynnettäväksi.

Rikosseuraamusalan sosionomiopiskelijoiden ja substanssiopettajien osalta palaute oli yhdenmukaisesti positiivista. Vierailukohde oli heidän opiskelualansa ydinaluetta, ja he saivat runsaasti uutta käytännön tietoa omasta alastaan. Opiskelijoita pääsääntöisesti yllätti, miten hyvin he saivat selvää vierailun esityksestä, miten sujuvasti puheet ja kysymykset sujuivat, miten hyvin he ymmärsivät saamiaan vastauksia ja miten he itse uskalsivat käyttää kieltä. Heille selvisi hyvin, että vaikeankin aihepiirin riittävä kielellinen valmistelu mahdollistaa ammatillisen kanssakäymisen riittävällä tasolla. Lisäksi ennakkotehtävyytät ja raportin kirjoittamisen starttitehtävät saivat kiitosta hyödyllisinä tehtävinä. Olimme kaikki yhtä mieltä siitä, että tehtäväkokonaisuus toimii hyvin. Opettajana yhden opiskelijoiden palautteeseen, ja itseänikin yllätti, miten hyvin kielellisesti heikotkin opiskelijat pystyivät suoriutumaan integrointitehtävistä ja jopa tentissä huomasin tältä alueelta sanaston karttuneen hyvin. Olen myös tämän jälkeen käyttänyt samaa mallia muiden alojen opiskelijaekskursiossa, ja konsepti on toiminut hyvin.

Pohdinta

Hankeryhmämme tavoitteena oli luoda integroinnin toteutukseen malleja aiheeseen Esittelyt - Presentationer, esitellä integrointiin sopivia tehtävyytyyppejä ja näiden pedagogista taustaa, tehdä opetuskokeiluja ja jakaa nämä tulokset korkeakouluopettajille. Lisäksi tavoitteenamme oli saada mallit toimimaan eritasoisilla opiskelijoilla ja mahdollistaa mallien soveltaminen tieteenalasta riippumatta. Esittelyt valikoituivat yhteiseksi aihealueeksi tutustuttuamme elinkeinoelämän kielitaitovaatimuksiin (Kielitaito on kilpailuetu. EK:n henkilöstö ja koulutustiedustelu. EK 2014) ja tehtyämme sen perusteella asiantuntijahaastatteluja kukin omalta tieteenalaltamme.

Lähdimme liikkeelle pohtimalla, mitä kielenopetuksen ja substanssiopetuksen integraatiolla lopulta tarkoitetaan. Kun integroinnin tasot oli määriteltä, oli selkeämpi lähtöä pohtimaan käytännön tehtäviä. Integroinnin eri tasojen hahmottaminen hyödyttää myös opetussuunnittelmatyötasolla, kun kieliohjelmien integraatiosta keskustellaan substanssiopettajien ja koulutuksen suunnittelijoiden kanssa. Pidimme tätä työvaihetta hyvin hedelmällisenä ja tärkeänä osana koko hankeprosessin ja myös oman työmme kannalta.

Kolmivaiheinen integrointitehtäväketju (esitehtävä, päätehtävä, jälkitehtävä) toimi hyvin omilla kokeiluissamme, ja myös kollegamme ovat tehneet vastaavia kokeiluja mallista onnistuneesti. Näin saadaan yhtenäinen aihekokonaisuus, johon voi sisällyttää useita erityyppisiä

kielen eri osa-alueita harjoittavia tehtäviä ja opiskelijoille tulee selvä tunne siitä, että kieltä todella tarvitaan autenttista tilanteista selviytymiseen ja että harjoittelu auttaa selviytymään. Katsottaessa yhtä kokonaista integrointitehtäväketjua on selvästi havaittavissa, että kukin tehtäväketju sisältää useita erityyppisiä harjoitteita. Näin yksittäisten erillisten tehtävien sijasta kaikki tehtävät palvelevat yhtä kokonaisuutta. Yksittäiset tehtävät on lisäksi pyritty ohjeistamaan niin, että opettaja pienellä viilauksella pystyy tuomaan saman tehtävätyypin aina A2.2-tasosta C-tasolle asti. Useinhan riittää pieni lisäavun antaminen heikoimmille opiskelijoille.

Liitteissä 1-9 on esitetty kolmen erilaisen esittelytehtävätyypin opettajan ohjeistus sisältäen esitehtävät, päätehtävät ja jälkitehtävät. Tavoitteenamme oli luoda tieteenalalta toiselle siirrettävissä oleva integrointimalli, ja nuo mallit olemme laatineet ja testanneet. Jatkossa mallitehtäviä voisi tehdä myös muihin aihepiireihin kuin esittelyihin. Luonnollisesti olisi kannattavinta tehdä integrointimalleja sellaisiin aihepiireihin ja tilanteisiin, joissa elinkeinoelämän kielitaitovaatimukset ovat suurimmat. Työtä on siis loputtomiin, mutta tämä hankeryhmätyömme on osoittanut Dale & Tannerin (2012) mallin toimivaksi ja innostavaksi sekä opettajan että opiskelijan näkökulmasta.

Mielestämme Marsh (2014) nostaa esille juuri tämän hetken tärkeimmän huomion integroituun kielenopetukseen liittyen: miten CLILiä toteutetaan. Vaikka monet korkeakoulut ovat aloittamassa tai jo toteuttavat kielen ja sisällön integrointia opetuksessaan, on käsite itsessään haastava sen laajuudesta johtuen. CLIL geneerisenä terminä voi käytännössä tarkoittaa mitä tahansa oppimistapahtumaa, jossa kieltä käytetään sisällön oppimiseen. Termin laajuudessa ja joustavuudessa on siis omat haasteensa, joskin sen sovellettavuus on hyvää monenlaisissa konteksteissa.

Hankkeemme osoitti oppimisprosessimme aikana, että yleisesti tietoa kielen ja sisällön integroinnista löytyy jossain määrin. Marsh (2014) nostaa esille CLIL-osaamisen pedagogisia ja menetelmällisiä tarpeita. Keskustelun keskiössä pitäisi olla se, miten menestyksekkästä integroitua kielenopetusta toteutetaan. Etenkin lisää tietoa tarvitaan siitä, mitä on integroitu kielenopetus käytännössä luokahuoneen toimintatavoissa ja vuorovaikutuksessa. Opettajien ymmärrystä CLILin kognitiivisesta näkökulmasta opetuksessa tulee kielenopettajien keskuudessa kehittää. Mielestämme tämän tiedon avulla pystymme erottelamaan tieteenalakohtaisen kielenopetuksen integroidusta kielen ja sisällön opetuksesta ja sitä kautta peilaamaan, mikä on juuri meidän opetukseemme se sopivin muoto.

Lähteet

Bonnet, A. (2012). "Language, content and interaction: how to make CLIL classroom work", in D. Marsh and O. Meyer (toim.), *Quality Interfaces: Examining Evidence & Exploring Solutions in CLIL*. Eichstätt: Eichstätt Academic Press, s. 172-189.

Coyle, D. (2008). Content and Language Integrated Learning: towards a connected research agenda for CLIL pedagogies. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(5), 543-562.

Coyle, D., B. Holmes, L. King. (2009). *Towards an Integrated Curriculum*. CLIL National Statements and Guidelines. London: The Languages Company.

Coyle, D., Hood, P. & Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press. UK.

Dalton-Puffer, C. (2011). Content and language integrated learning: from practice to principles? *Annual Review of Applied Linguistics* 31: 182-204.

- Dale, L. and Tanner, R. (2012). *CLIL Activities: A Resource for Subject and Language Teachers*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Dalton-Puffer, C. & U. Smit (2013). Content and Language Integrated Learning: A research agenda. *Language Teaching*, 46, pp. 545-559.
- Fortanet-Gomez, I. (2013). *CLIL in Higher Education Towards a Multilingual Language Policy*. Bristol: Multilingual Matters.
- Jacobs, C. (2007). Integrating content and language: whose job is it anyway? Teoksessa Wilkinson & V. Zegers (toim.) *Researching Content and Language Integration in Higher Education*, s. 35-47. Maastricht: Maastricht University.
- Kielitaito on kilpailuetu. EK:n henkilöstö ja koulutustiedustelu. EK 2014.
- Maljers, A., Marsh, D., Wolff, D., Genesee, F., Frigols-Martín, M., Mehisto, P. (2010). *Diverse Contexts – Converging Goals: CLIL in Europe*. Peter Lang: Frankfurt.
- Marsh, D. (2008). Language Awareness and CLIL. *Encyclopedia of Language and Education*, s. 1986-1999.
- Marsh, D. (2006). English as a medium of instruction in the new global linguistic order: Global characteristics, Local Consequences.
- Marsh, D. (2014). Opening session, CLIL Conference 2014, 28th-30th August, Venice.
- Mehisto, P., Marsh, D., Frigols, M.J. (2008). *Uncovering CLIL*. London: McMillan.
- Pavón, V. & Gerdes, T. (2008). Talking CLIL. *It's for Teachers Magazine*, 110: 14-17.
- Pérez-Cañado, M.L. (2012). CLIL research in Europe: Past, present, and future. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism* 15 (3): 315-341.
- Pinyana, A. & S. Khan (2014). A review of second language acquisition research in CLIL contexts in European higher education. In: *HEPCLIL (Higher Education Perspectives on Content and Language Integrated Learning)*, s. 266-290.
- Räsänen, A. (2008). Redefining 'CLIL' – towards multilingual competence. *LANQUA Year One Report*. http://www.lanqua.eu/sites/default/files/Year1Report_CLIL_ForUpload_Without Appendices_0.pdf

Liitteet

- Liite 1. Uppvärmning (Nina Niemelä, Tampereen teknillinen yliopisto)
- Liite 2. Videopresentation (Nina Niemelä, Tampereen teknillinen yliopisto)
- Liite 3. Avsluta mening (Nina Niemelä, Tampereen teknillinen yliopisto)
- Liite 4. Tankekarta om temat information (Karita Katto, Tampereen yliopisto)
- Liite 5. Informationsinslag (Muntligt faktablad) (Karita Katto, Tampereen yliopisto)
- Liite 6. E-post och/eller bloggtext (Karita Katto, Tampereen yliopisto)
- Liite 7a. Föreberedelser inför ett företagsbesök_Förberedande uppgifter inför ett företagsbesök som anknyter till substansstudierna (Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)
- Liite 7b. Föreberedelser inför ett företagsbesök_Presentation av studiegruppen och tacktal (Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)
- Liite 8. Företagsbesök (Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)
- Liite 9. Fokuserad fri skrivning (Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)

UPPVÄRMNING (NINA NIEMELÄ)

1. Uppvärmning (pre-activity) ”Vad föreställer bilden?”

Innehåll: En intresseväckande bild används i fokus för denna uppgift

Tankekunskaper: Gissa, hypotisera, evaluera

Språklig fokus: Fråga – svar-par (främst i presens), olika frågeord (kan jämföras t.ex. med engelska). För mer djupgående frågesatser även konditionalis

Språkfärdighet: Talfärdigheter eller skriftliga färdigheter

Tid: 15-20 minuter

CEFR-nivå: A2 - (beroende på frågesatserna som läraren förbereder)

Lärarens förberedelse: Välj en bild som är intresseväckande för studerandena och det pågående temaområdet. Bygg uppgiften kring denna bild. Denna uppgift kan väl vara en inledande uppgift till temat och får studerande att tala om ämnet. Förbered frågekort (såsom t.ex. de i bilagan). Det är viktigt att alla ser bilden väl, t.ex. via projektorn.

Genomförande: 1. Ge frågekorten till studerande. De får jobba i par eller i smågrupp, muntligt eller skriftligt.
2. Gå igenom t.ex. central terminologi, frågesats och frågeord tillsammans med studerandes via deras exempelsvar.

Bifogat material: Exempel på använd bild, i detta fall i anknytning till arbetslivet.
Frågekort med exempelfrågor.

Anmärkning! I denna uppgift kan frågorna vara kognitivt krävande och/eller kognitivt enkla (en. higher-order thinking skills / lower-order thinking skills). De kognitivt mer krävande frågorna hjälper studerande att tänka djupare, medan de kognitivt enklare frågorna ofta kräver korta, faktabaserade svar. Kognitivt krävande frågor anses inom CLIL fungera väl (Dale & Tanner 2012: 135).

VIDEOPRESENTATION (NINA NIEMELÄ)

Video-CV: Personpresentation av sig själv

Innehåll:	Att presentera sig själv och sin egen expertis
Tankekunskaper:	Order, logiska helheter, kreativt tänkande, (syntes)
Språklig fokus:	Varierande beroende på slutlig uppgift
Språkfärdighet:	Tala inför publik
Tid:	60 min
CEFR-nivå:	B1-B2
Genomförande:	15-20 min

Diskutera i par om att presentera sig själv och samtidigt som ni diskuterar, rita en minneskarta om er diskussion, namnge kartan personpresentation.

Svara på också på följande frågor:

Om ni skulle se på en videopresentation, vad skulle ni vilja höra er kompis berätta om sig själv? M.a.o. vad skulle intressera dig? Hur gör man intresseväckande presentationer?

Vad vill du berätta om dig själv i en videopresentation?

Vad är viktigt att berätta?

Är det något man måste ta hänsyn till när man videoinspelar in sig själv?

Jobba sedan ensam och planera skriftligt din egen personpresentation. Använd minneskartan hela tiden!

Jobba i par. Träna din personpresentation först en gång med manuskript. Träna sedan en gång utan manuskript och använd dig bara av minneskartan som stöd.

Om du hinner, spela in era presentationer t.ex. med hjälp av era mobiltelefoner. Om ni inte hinner, gör inspelningen hemma.

Hemma: Lämna in din inspelning på Moodle.

Följ också anvisningarna på Moodle och kommentera kompisens video!

Liite 3. Avsluta mening (Nina Niemelä, Tampereen teknillinen yliopisto)

AVSLUTA MENINGEN (NINA NIEMELÄ)

Innehåll: Studenter aktiverar tidigare kunskaper genom att avsluta en mening.

Tankekunskaper: Återkalla i minnet, analysera statistiska resultat

Språklig fokus: Presens, vokabulär, översättning finska-svenska

Språkfärdighet: Skriftliga färdigheter

Tid: 10-15 minuter eller längre

CEFR-nivå: A2-

Lärarens förberedelse: Välj ett nyckelord inom ämnet personpresentation. Det måste vara ett ord som du kan börja en mening med. Dessutom måste ordet väljas så att studerande faktiskt har idéer om detta ord, d.v.s. inte för abstrakt ord. Gör ett färdigt formulär där du börjar en mening 10 gånger med det ord som du har valt (se exemplet nedan). Du kan mycket väl välja ett ord som har olika betydelser i olika kontexter.

Om du vill göra uppgiften mer omfattande kan du också använda en bild som bas för menings-skapande (såsom i detta exempel).

Innan lektionen: Det är en fördel om ni har repeterat huvudsatsens ordföljd innan denna övning.

På lektionen: Läraren går runt och agerar som språkexpert och hjälper studerandena formulera sig korrekt.

Efter lektionen: Lyfter fram ofta förekommande formuleringar och diskuterar samt korrigerar dessa.

Genomförande: Förklara för studenterna att du vill med hjälp av den här uppgiften få reda på vad de kan om ämnet.

Ge formuläret till studenterna och anvisa dem om att de måste snabbt fylla i alla 10 meningar. Låt dem inte ge upp!!

Para ihop studenterna två och två och be dem presentera sina svar för varandra. De kan gärna förbättra sina svar, både innehållsligt och språkligt, med hjälp av kompisdiskussionen.

Be i helklass om några svar som exempel och använd dessa som länk till det kommande innehållet och språket i nästa uppgift.

Avsluta mening: Titta på cirkeldiagrammet. Formulera enkla och komplexa meningar på basis av de redovisade resultaten.

Fyll i varje mening med ett nytt slut. Två exempel får du färdigt.

CEFR A2 ”jag”

Jag blir expert på tekniska ämnen.

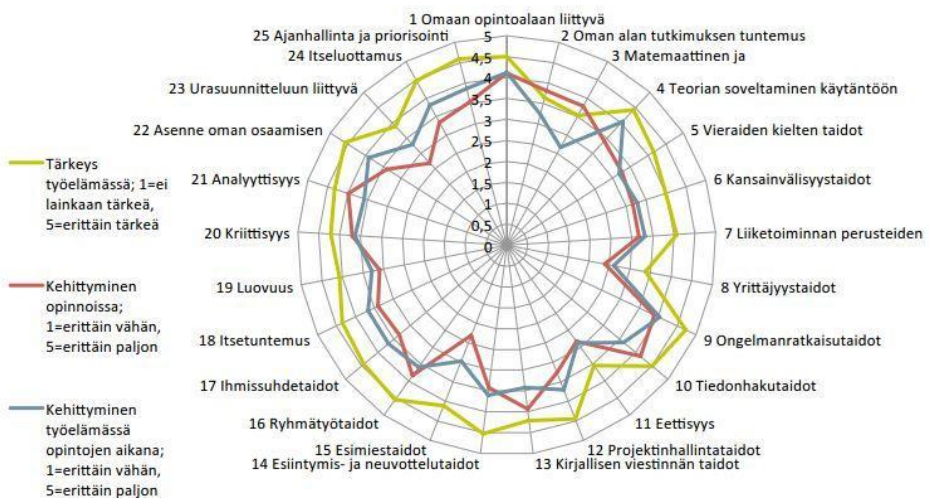
Jag förstår inte diagrammet.

CEFR B1-B2 ”(diplom-/civil)ingenjör”

Diplomingenjörer är oftast experter på problemlösning inom ett speciellt område.

Diplomingenjörer tycker att kunskaper i problemlösning är ett av de viktigaste för en nyutexaminerad expert.

3. OSAAMISEN TÄRKEYS JA KEHITTYMINEN, KAIKKI VASTAAJAT

Figur 1. Valmistuneiden tutkimus, tek.fi

Liite 4. Tankekarta om temat information (Karita Katto, Tampereen yliopisto)

TANKEKARTA OM TEMAT INFORMATION (KARITA KATTO)

Innehåll:	Diskussion kring informationsproblematiken.
Tankekunskaper:	Att betrakta kommunikation ur olika synvinklar och skapa förståelse för informationsfrågor inom sin bransch.
Språklig fokus:	Ord och termer, att uttrycka sina åsikter och motivera dem, reaktionsfraser, frågeord (speciellt på A2-nivån).
Språkfärdighet:	Muntliga färdigheter.
Tid:	På lektionen 15-30 min. beroende på gruppens storlek och hur man gör.
CEFR-nivå:	A2-B2
Före lektionen:	Studenterna gör en tankekarta om Information som hemuppgift.

Som kontext kan man använda begränsade områden t.ex.:

1. Information på arbetsplatsen
2. Information i studierna
3. Information för kunder
4. Information för samarbetspartners

Studenterna fyller i sin tankekarta med synvinklar om temat:

Vad informerar man om?

Varför informerar man?

Vem informerar?

I vilken form?

Hur ofta?

Hurdan är lyckad information vs. utmaningar i informerandet?

På lektionen: Studenterna diskuterar tankekartorna, presenterar och motiverar egna synvinklar, reagerar på de andras åsikter, ställer frågor etc. Diskussionen kan föras: parvis, i grupper, vandrande runt som på en mässas

Lite 5. Informationsinslag (Muntligt faktablad) (Karita Katto, Tampereen yliopisto)

INFORMATIONSSINSLAG (MUNTligt FAKTABLAD) (KARITA KATTO)

Innehåll:	Att informera om ett tema inom sin expertis.
Tankekunskaper:	Övning i att fokusera och analysera kärnkunskapen i sin expertis och med hänsyn till publiken. Att tänka på argument.
Språklig fokus:	Ord och termer, argumentationsfraser, verbböjningar, bisatsord-följd.
Språkfärdighet:	Muntliga färdigheter i fokus, också övning i hörförståelse.
Tid:	Beror på hur många presentationer man har och hur länge det tar med frågorna (1/2h – 1h)
CEFR-nivå:	B1-B2
Före lektionen:	Studenterna lyssnar på ett videoinslag på nätet (youtube) och diskuterar det. Väljer sina egna teman och skriver in dem på Moodle så att alla kan orientera sig för de kommande presentationerna. Studerar parvis de publicerade temana och förbereder några frågor till ”experten”.
På lektionen:	Vi lyssnar på varandras informationsinslag och ställer frågor.
Efter lektionen:	Studenterna sätter sig i smågrupper och diskuterar presentationerna, reflekterar och ger respons.

Lite 6. E-post och/eller bloggtext (Karita Katto, Tampereen yliopisto)

E-POST OCH/ELLER BLOGGTEXT (KARITA KATTO)

Innehåll:	Övning i att skriva texter inom sitt expertisområde.
Tankekunskaper:	Att formulera information i skriftlig form och att förenkla sitt budskap för allmänheten eller för en viss målgrupp (kund/patient etc).
Språklig fokus:	Ord och termer, ordföljd, imperativ, argumentationsfraser.
Språkfärdighet:	Skriftliga färdigheter.
Tid:	ca 90 min.
CEFR-nivå:	B1-B2
På lektionen:	Läraren introducerar skrivuppgiften som kan göras parvis/i grupper på lektionen eller också som hemuppgift.

E-postuppgift

Studenterna skriver e-post till varandra om de presenterade temana. Alla presentatörer eller presentatörgrupper får en eller två frågor att besvara. Man kan fråga t.ex.

Vad en viss term betyder

Om någon detalj som hör till den sakkunniges expertområde

Råd till något hälsoproblem eller motsvarande

Vi går också igenom hurdan stil, hurdant språk, hurdana uttryck och praxiser bör beaktas i e-brev på svenska.

Bloggtext

Studenterna skriver en bloggtext om sitt tema.

Vi diskuterar olika sätt och stilar att skriva bloggtext och studerar eventuellt några exempel.

Studenterna kan få helt fria händer att skriva om sitt tema eller ett övergripande tema att utgå ifrån t.ex. Fråga experten/Framtiden inom branschen/Utmaningar i sikte/ Inspirerande möjligheter etc.

Studenterna formulerar själva en intresseväckande rubrik till texten.

Texten avslutas med namn och titel.

Uppgiften kan skrivas:

- a) ensam b) parvis c) i grupp

Liite 7a. Förebereelser inför ett företagsbesök_Förbereedande uppgifter inför ett företagsbesök som anknyter till substansstudierna (Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)

FÖRBEREDELSE INOM ETT FÖRETAGSBESÖK _ FÖRBEREDANDE UPPGIFTER INOM ETT FÖRETAGSBESÖK SOM ANKNYTER TILL SUBSTANSSTUDIER (TEIJA LEHTO)

Innehåll:	Informationssökning med fokus i substansstudierna
Tankekunskaper:	Att förstärka studerandenas språkliga självförtroende i att klara sig i autentiska situationer professionellt. Klassificering av relevant information
Språklig fokus:	Sammanfattning av skriftlig information
Språkfärdighet:	Läsförståelse, frågesatser, ordförråd
Tid:	45-60 minuter
CEFR-nivå:	A2-C1
Lärarens förberedelse:	Före lektionen:

Tillsammans med substanslärarna hitta ett lämpligt företag/exkursionsmål som anknyter sig till substansstudierna, kom överens om besöket med företaget.

Sök bakgrundsinformation om företaget på svenska, fråga om eventuella broschyrer från företaget, bekanta dig med bakgrundsinformationen eftersom temat kan vara nytt för läraren också! Fråga om hjälp av substanslärarna om innehållet verkar vara svårbegripligt.

Sortera och välj bakgrundsmaterialet så att det motsvarar studiegruppens CERF-nivå, ta hänsyn till de avancerade och de svaga studerandena. Alla behöver inte ha samma material. Kopiera materialet eller dela länkarna färdigt före lektionen.

Välj en datorapplikation för att göra korsord, gärna en sådan som är lätt att använda. Välj också en applikation för att skapa mindmaps.

Kolla på förhand att åtminstone en tredjedel av gruppen har tillgång till en dator.

Skaffa små papperslappar för studerandena.

Under lektionen:

Berätta om företagsbesöket allmänt och förklara syftet med besöket. Om möjligt be substansläraren att vara på plats. Be studerandena att anmäla sig skriftligt till besöket (det gör det svårare att inte komma på plats). (5 minuter)

Ge studerandena 5 minuter tid att diskutera parvis på svenska vad de redan vet om företaget. Samtidigt dela ut papperslappar där de får skriva vilka ord de skulle ha behövt för att kunna diskutera mera flytande.

Be studerandena att jobba i grupper av 2-4 beroende på gruppens storlek och hur många datorer som finns till förfogande.

Dela ut bakgrundsmaterialet för studerandena (länkar eller kopior) och förklara vid behov. Ge också verktyg till korsord och mindmaps (flera gratisapplikationer på nätet och t.o.m. för mobiltelefoner). Ge studerandena fria händer att bekanta sig med materialet i grupper. Under ca en

halvtimme ska varje studentgrupp producera ett korsord om viktiga ord med facit och en mindmap om företaget. Påminn studenterna att addera också de ord i korsordet som de hade svårigheter med i uppvärmingsdiskussionen. Varje grupp ska också skriva ner 3-5 frågor som kunde ställas under besöket. (30 minuter, om möjligt längre)

Efter en halvtimme ge varje grupp en minut tid att presentera sin mindmap kortfattat. Kommentera kort. (10 min)

Be grupperna att skicka länkarna till korsorden (och deras facit) och mindmaps och dela dem till studerandena efter lektionen. Be studerandena att kolla varandras mindmaps och göra alla korsord före själva besöket. Be studenterna att skriva sina frågor till företaget på små lappar och ta lapparna med till besöket.

Gå runt i klassrummet under hela lektionen och försök att läsa varje grupps frågesatser.

Efter lektionen:

Kolla att alla i gruppen har anmält sig till besöket. Kontakta dem som inte har sitt namn på listan.

Länka korsorden och mindmaps till studerandenas webbplatsform, rätta till de grovaste felen som vållar missförstånd. Om studerandena inte har en webbplatsform måste du tyvärr kopiera.

Be studerandena att renskriva sina frågor på små lappar inför besöket.

Ta det lugnt, dina studenter kommer att vara mycket aktiva under företagsbesöket tack vare den här lektionen.

Liite 7b. Förebereelser inför ett företagsbesök_Presentation av studiegruppen och tacktal
(Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)

FÖRBEREDELSE INOM ETT FÖRETAGSBESÖK_PRESENTATION AV STUDIEGRUPPEN OCH TACKTAL (TEIJA LEHTO)

Innehåll:	Att förbereda sig för att presentera studiegruppen under företagsbesöket och att förbereda sig för tacktalet efter besöket
Tankekunskaper:	Att förstärka studerandenas självförtroende i att tala inför publiken
Språklig fokus:	Presentationsfärdigheter. Muntliga färdigheter. Att träna fraseologin för presentations- och tacktal
Språkfärdighet:	Hövlighetsfraser, kroppsspråk, muntliga färdigheter
Tid:	30- 45 minuter
CEFR-nivå:	A2-C1
Lärares förberedelse:	Före lektionen:

VIKTIGT: Studerandena ska i det här skedet ha studerat företagets bakgrundsinformation på svenska genom CLIL-uppgift 1.1.A.

Fundera tillsammans med substansläraren hur grundligt studiegruppen kommer att presenteras på företagsexkursionen. Presentationens längd och omfattning beror på tidigare kontakter med högskolan och företaget samt på tiden som gruppen har till sitt förfogande. Ta också reda på vem som kommer att ta emot gruppen och vad hans/hennes position på företaget är. Försök att ta reda på hur många personer som ska tackas efter exkursionen och eventuellt skaffa något litet att ge till värdarna.

Förbered studiematerial för tacktal. I den här uppgiften har det använts texten Dags att tacka (Teija Lehto: Koppling – svenska för ingenjörer. WSOY 2004. s. 81-84) som finns i bilaga. Följande länk kan också vara nyttig: <http://talet.se/tacktal/> Dela materialet på förhand till studerandena antligen via nätet eller kopiera och be studerandena att bekanta sig med materialet på förhand.

Skaffa små papperslappar för studerandena.

Under lektionen:

Berätta om studerandena att de ska vara ansvariga för att presentera gruppen för värdarna på företaget samt för att tacka för besöket efteråt. Läraren kan hjälpa till vid behov men meningen är att studerandena sköter allt.

Berätta studerandena om dina erfarenheter från dina tidigare exkursioner och diskutera allmänt om hur man brukar tacka och hur man faktiskt borde göra det. Plocka upp några fakta från Tacktal –materialet som du har delat studenterna på förhand. (5 minuter)

Dela studiegruppen i två. Den ena halvan ska skriva ett utkast för presentation av gruppen i början av besöket. Den andra halvan ska skriva ett utkast för ett tacktal. Skrivningen görs i grupper av 2-3 beroende av gruppens storlek. Varje grupp ska vara förberedd att hålla sitt lilla tal i slutet av lektionen. Ge tid till de båda talen (15-20 minuter)

Efter en kvart kommer varje grupp hålla sitt lilla presentations – eller tacktal inför klassen. Studerandena väljer själva de tal som ska hållas på exkursionen (eller kanske två stycken för att vara på den säkra sidan). (10 minuter)

Läraren och gruppen fäster uppmärksamhet vid presentationen och kommenterar ljudstyrkan, tempot, kroppspråk, ögonkontakt osv. för att göra talen så bra som möjligt.

Efter lektionen:

Påminn studerandena om att ta med talen till besöket. Be dem att skriva dem på små lappar eller att lära sig tala utantill.

Ta det lugnt, du kommer att vara stolt över din grupp. Och studerandena kommer att bli förvånade över att de klarade sig så fint.

Liite 8. Företagsbesök (Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)

FÖRETAGSBESÖK (TEIJA LEHTO)

Innehåll: Att göra ett besök på ett autentiskt företag med substansläraren/lärarna. Besökets tema ska anknyta sig starkt till de pågående substansstudierna

Tankekunskaper: Språkanvändning i autentiska, professionella situationer

Språklig fokus: Att förstärka studerandenas självförtroende i att tala, att träna muntlig kompetens och hörförståelse i professionella sammanhang, att fästa uppmärksamhet vid stil och beteende

Språkfärdighet: Muntliga färdigheter, hörförståelse

Tid: Från en timme till flera dagar

CEFR-nivå: A2-C1

Lärares förberedelse: Före lektionen:

Tillsammans med substanslärarna hitta ett lämpligt företag/exkursionsmål som anknyter sig till substansstudierna. Kom överens om besöket med företaget.

Gör pre-activity-uppgifterna 1.1.A och 1.1.B

Ta med listan över studerandena som ska delta i exkursionen och ge ditt telefonnummer för studerandena så att de kan meddela om eventuella hinder.

Under lektionen:

Hjälp studerandena att (börja) presentera gruppen för värdarna.

Uppmuntra studerandena att visa intresse och ställa frågor till värdarna, och gör det själv också.

Visa studerandena när det är dags att tacka och hjälp till om det behövs.

Om möjligt, be studerandena att göra anteckningar (t.ex. om det är frågan om en föreläsning).

Uppmuntra din substanslärarkollega att tala svenska under besöket! Hjälp till gärna.

Om värdarna har haft en PowerPoint-presentation eller motsvarande, be om du kan få den och använda i undervisningen efteråt.

Njut!

Efter lektionen:

Boka lite tid att genast efter besöket få höra det första intrycket av studerandena. Låt dem prata!

Då studiegruppen följande gång träffas, låt dem prata om erfarenheten parvis några minuter och försök att koncentrera på substansen, inte språket.

Ifall du har fått material (elektroniskt eller på papper) från besöket, gå igenom det.

Gör skrivuppgiften 1.1.3 för att senare få en omfattande skriftlig rapport. Här kan det väldigt bra vara möjlighet för samarbete mellan substanslärarna och språklärarna då man väljer temat/synvinkeln för skrivuppgiften.

Om möjligt, publicera några av rapporterna. En reseblogg är väldigt användbar till detta syfte.

Liite 9. Fokuserad fri skrivning (Teija Lehto, Laurea ammattikorkeakoulu)

FOKUSERAD FRI SKRIVNING (TEIJA LEHTO)

Besöksrapport efter ett företagsbesök som anknyter till substansstudierna

Innehåll:	Fri skrivning under en bestämd tidsperiod för att få ett större skrivprojekt på gång
Tankekunskaper:	Sammanfattning av muntlig och skriftlig information, kreativt tänkande, klassificering
Språklig fokus:	Besöksrapport enligt branschens praxis
Språkfärdighet:	Skrivning, diskussion på basis av skrivningen
Tid:	30 minuter
CEFR-nivå:	A2-C1
Lärarens förberedelse:	Före lektionen:

Gör exkursionen med de förberedande uppgifterna.

Bestäm rapportens huvudlinjer och formulera rubriken och uppgiftsinstruktionerna.

Skaffa en A3 eller en A2 för varje deltagare plus en till för par-/grupparbetet (eller eventuellt passande datorapplikation).

Under lektionen:

Förklara varför fri skrivning tränas: att få skrivprocessen startad, att producera nya idéer ur olika synvinklar, att uppmuntra studerandena till att skriva flytande och spontant och att inte koncentrera sig på språkriktighet, att skriva fackterminologi som används under företagsbesöket.

Förklara själva uppgiften. Studerandena skriver rubriken på pappret.

Sätt en timer på 10 minuter och be studerandena att skriva fritt så mycket som möjligt. Uppmuntra att skriva mera. Det är viktigt att studerandena skriver hela tiden, vad som helst om de inte kommer på något om ämnet. Pennan rör på sig hela tiden! Stoppa efter 10 minuter.

Studerandena läser sina egna textbitar och väljer och grupperar sina idéer som de vill använda i den slutliga besöksrapporten. Det här kan också göras parvis eller i grupper, såsom själva besöksrapporten.

Efter lektionen:

Studerandena skriver de slutliga versionerna av besöksrapporten individuellt, parvis eller i grupper.

Svenskläraren/substansläraren läser och kommenterar rapporterna och eventuellt också resultaten av fri skrivning.

Rapporten kan användas som substanskursens material.